

ПОЗИЦІЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЩОДО НЕЗАСТОСУВАННЯ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ ПІД ЧАС ФОЛКЛЕНДСЬКОЇ ВІЙНИ 1982 РОКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОРЯДКУ

Шумський Ігор Костянтинович

*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування
та права Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна*

Фолклендська війна між Аргентиною та Великою Британією тривала у квітні – червні 1982 року та закінчилась перемогою Великої Британії, хоча варто зазначити, що спір між двома країнами щодо приналежність островів не врегульований і сьогодні.

Унікальності цьому конфлікту надає той факт, що він є чи не єдиним випадком, коли агресію було вчинено щодо країни, яка володіє ядерною зброєю. Й на відміну, наприклад від терактів у Нью-Йорку 11 вересня 2001 року, дії на Фолклендах мали вияв військового вторгнення з застосуванням регулярних сил аргентинської армії.

Залишивши в стороні політичні передумови, що спричинили початок військових дії, треба зазначити, що питання про можливе застосування Великобританією ядерної зброї стало актуальним майже відразу.

Окремо варто зазначити про роль ООН та Ради Безпеки ООН у цьому конфлікті. Великобританія як постійний член Ради Безпеки не змогла отримати належну підтримку від ООН. Результатом діяльності Ради Безпеки у квітні – червні стала резолюція №502, яка закликала Аргентину та Велику Британію утриматись від застосування сили, припинити ворожнечу в районі Фолклендів, а також негайно вивести аргентинські війська з островів.

Це дає ще одну підставу щодо роздумів про доцільність подальшого існування Ради Безпеки ООН в існуючому тоді і зараз форматі.

Ядерна доктрина Великої Британії будувалася на принципі «ядерного стримування», тобто використання ядерної зброї тільки у випадку прямої загрози території Великої Британії.

Зараз стає очевидним, що подібні принципи можуть бути доволі «гнучкі» й понятти «прямої загрози» у випадку з атакою Аргентини на Фолкленди могло сприйматися саме як таке зазіхання на Велику Британію, так як хоча формально острови є заморськими володіннями,

тобто безпосередньо не входять до складу Сполученого Королівства, однак на їх території проживали громадяни Великої Британії та розташовувався британський військовий гарнізон. До того ж Великобританії розповсюджували й розповсюджує на Фокленди свої суверенні права.

Окремо варто зазначити про роль особистісного фактору, а саме М. Тетчер, яка часів Н. Чемберлена вона була першим прем'єр-міністром, який не мав у минулому досвіду керівництва будь-яким зовнішньополітичним відомством. Проте це не зашкодило «залізній леді» розпочати війну з Аргентиною за Фолклендські острови, визначити агресивну позицію щодо СРСР тощо¹².

Не зважаючи на агресивну поведінку аргентинського режиму та війська, застосування авіації та флоту, Уряд Великої Британії проявив раціональність й прихильність збереженню міжнародного порядку й відкинув ідеї можливості застосування ядерної зброї, обмежившись відправкою значного експедиційного корпусу¹³.

Також варто зазначити, що Фолклендська війна стала також випробування «особливих відносин» між США та Великобританією¹⁴.

Даний випадок показує те, що навіть маючи у своєму арсеналі ядерну зброю, уряд такої країни проявив далекоглядність й прихильність стабільності й міжнародному порядку.

На сам кінець можна зазначити, що згідно звіту Міністерства оборони Великої Британії про ядерну програму, направленої до Парламенту у 2022 році, йдеться про будівництво нових підводних човнів – носіїв ядерної зброї та про збільшення ядерного потенціалу Сполученого Королівства¹⁵.

---

¹² В. Соколов, А. Соколов. Зовнішня політика лейбористів: власний курс чи продовження політики торі?. Політичний менеджмент. №2. 2007. С. 137-143.

¹³ Julio C. Carasales. THE SO-CALLED PROLIFERATOR THAT WASN'T: THE STORY OF ARGENTINA'S NUCLEAR POLICY. The Nonproliferation Review/Fall. 1999. P. 51-64.

¹⁴ Панченко В.Ю. Особливості союзницьких відносин неоконсервативних урядів М. Тетчер і Р. Рейгана. Сумська старовина. №XXI-XXII. 2007. С. 72-78.

¹⁵ The United Kingdom's future nuclear deterrent: the 2022 update to Parliament. Електронний ресурс. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1140925/2022_Nuclear_Deterrent_Update_to_Parliament.pdf (дата звернення 08.04.23)